EE
h
C61
63013/B

D
6.29

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

Accession Number

Press Mark
PIACENTINI, J.

T8

JACOBI PLACENTINI

ORATIO

HABITA

IN

GYMNASIO PATAVINO,

Cum primum a Practica Medicina ad Theoreticam ex Prima Sede tradendam eſſet evectus.

PATAVII, MDCCXLII.

Typis Seminarii.

SUPERIORUM PERMISSU.

LONDON·MEDICAL SOCIETY

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30509580

SENATORIBUS PRÆSTANTISSIMIS,

DANIELI BRAGADENO

Equiti, & D. Marci Procuratori,

PETRO MOCENICO,

JOANNI QUIRINO

D. Marci Procuratori,

Totique Ordini Triumvirum Academiæ Patavinæ curandæ

JACOBUS PLACENTINUS F.

A Practica Medicina ad Theoreticam in hoc celeberrimo Gymnaſio primaria ex Sede tradendam, quod virium mearum conſcius optare auſus nunquam

fuiſſem, ſingulari benignitate Veſtra, SENATORES AMPLISSIMI, evectus, ſtatim cogitare cœpi, quemadmodum pro virili parte providerem, ne forte Auditorum animi inducerentur in fraudem per opiniones duas Medicorum alioqui minime vulgarium, unde non mediocria in artem noſtram detrimenta manarunt. Sunt enim, qui arbitrentur, adeo parum momenti eſſe in Philoſophia, ut ſtudium ejus omne tanquam inutile arti noſtræ negligant, & pro nihilo prorſus ducant. Non deſunt contra, qui Philoſophiæ plus æquo tribuant, ac ſe totos ſpeculationibus philoſophicis dedentes, poſthabitis obſervationibus, curioſa magis, quam utilia

con-

conſectentur. Quos utroſque totam ignorare viam, qua perveniri ad artem poſſit, cum animadverterem; novum munus aggrediens, orationem habui, in qua demonſtrandum ſuſcepi, quid de homine, & quatenus inveſtigari, & cognoſci a medico oporteat. Id autem me non alia melius ratione conſequi poſſe putavi, quam ſi refellerem eorum argumenta, qui nihil propemodum de homine cognitum nobis eſſe; audacter affirmant: oſtenderemque; quamvis de genuina, atque ultima humani corporis œconomia lateant adhuc non pauca in obſcuro; omnia illa tamen, quæ proprie pertinent ad artem noſtram, via & ratione quærentibus ſatis eſſe perſpecta.

Delegiſſe videor mihi argumentum, quod neque a veritate abhorrere, neque prorſus inutile eſſe, ſine ambitione verum ſcrutantibus judicari poſſit, cum inſtituto certe Magni Hippocratis recte conſentiens, qui, quidquid de homine cognoſci poteſt, accurate quidem perpendit, ſed intra artis unius fines, quibus ſe continuit religione tanta, ut medendi artem ab ſtudio ſapientiæ ſeparaſſe *dictus ab Celſo fuerit. Hunc vero induſtriæ meæ fructum, qualiſcunque demum ſit, inſcriptum VOBIS, dicatumque eſſe volui; ut, ſi non quale vehementer cupio, quale ſaltem poſſum, grati erga VOS animi extaret teſtimonium; præterea ut, quam ſibi gratiam*

com-

comparare oratio ipſa nequit, eam illi conciliaret graviſſimum præſidium atque ornamentum NOMINUM VESTRORUM. Intelligo, SENATORES AMPLISSIMI, rem a me VOBIS offerri, quæ neque ſplendori atque amplitudini VESTRÆ, neque iis officiis, quæ in me eximia contuliſtis, ulla ex parte reſpondeat: ſumma tamen humanitas VESTRA, quæ in me ornando maxime enituit, ſpem oſtendit non vanam fore, ut, quod videri facile poteſt minus Vobis dignum, dignum tamen per VOS ipſi faciatis. Deus Optimus Maximus VOS & REIPUBLICÆ, quam optimis conſiliis feliciter ad-

miniſtratis; & Muſis noſtris, quas regia Munificentia fovetis; quam diutiſſime incolumes ſervet.

ORA-

ORATIO.

QUod pie ſancteque majores inſtituerunt, ut tum rerum agendarum, tum dicendi initium a precationibus caperetur, id mihi profecto hodierna die cenſeo uſurpandum; quo *Præſentem ac Præpotentem Deum* adorem, poſcamque ſupplex, ut vires ſuggerat pares oneri perarduo ac perdiſſicili, quod ab *Triumviris* Gymnaſii hujuſce *Moderatoribus Ampliſſimis*, *Auguſtoque Veneto Senatu*, Muſarum noſtrarum arbitro atque altore munificentiſſimo, mihi demandatum eſt: quem florentiſſimæ Juventuti in hoc bonarum artium, omniſque diſciplinæ Domicilio, non poſtremo ex loco tradentem hactenus practicam Medicinam, in primum hunc, ex quo theoreticam explicarem, nihil tale cogitantem ultro extulerunt. Demandatum autem eſt homini occupato non parum, & exercendæ Medicinæ cauſa a docendi munere identidem abſtracto.

De-

Demandatum eſt devexa jam ætate; in qua ætate etſi otium & quietem appetere æquum plerumque fortaſſe non ſit; minuendi tamen laboris cauſas libenter amplecti honeſtum videri poſſit. Accedit, quod in eum me locum ſuccedere videam, quem præclariſſimi Viri ſemper antea tenuerunt, noſtra autem memoria, *Pompejus Sacchi*, *& Dominicus Gulielminus*, Præceptores olim mei, & *Antonius Valliſnerius*, qui tradendis Medicinæ præceptis, editiſque ingenii & doctrinæ monumentis claruerunt, noviſſime vero *Jacobus Cicogninus*, quem præcipui honoris cauſa nomino, quique hoc munus graviſſimum complures annos ſumma cum laude ſuſtinuit, ſuſtineretque adhuc, niſi ob adflictam valetudinem cauſariam honeſtamque miſſionem ab *Senatu* impetraſſet. Precatus igitur opem *Divinam*, teſtatuſque *Triumviris Litterariis*, *Auguſtoque Senatui*, tantam me gratiam habere, quantam maximam capere animus poteſt, plenum opus aleæ aggredior, ea ſpe boni exitus, quam veſtra mihi non ſemel antea perſpecta humanitas facit.

Permultos eſſe intelligo, qui partem Medicinæ, quæ theoretica vocatur, illis qui practicam exercent, non attingendam prorſus exiſtiment, quæque in ea tractantur, dubia eſſe omnia & incerta, nullum denique ex illorum intelligentia emolumentum

ca-

capi poſſe arbitrentur. A quibus ego quoniam ita diſſentio, ut nullam fere facultatem nec certioribus principiis niti, nec uberiores fructus, dummodo curioſa magis, quam utilia non conſectemur, nobis afferre contendam; conſtitui hodierna die, vobis diſceptatoribus atque arbitris, illam ab obtrectatorum calumniis vindicare. Et vero quid aut huic tempori, aut meo muneri facere convenientius poſſum, quam ut eam facultatem, in qua me non omnino nihili eſſe homines putent, perhumaniter plura mihi tribuentes, quam egomet mihi tenuitatis meæ conſcius arrogare audeam, oratione mea a contemptu imperitorum pro virili tueri ac defendere, meritiſque efferre laudibus coner? Quod quidem eo facio libentius, quod una opera indicandum erit, quodnam officium & munus Medicorum ſit, ac ſimul oſtendendum, adverſarios noſtros magno in errore verſari, qui, non intelligentes, quæ partes ſint theoreticæ Medicinæ, non poſtulant modo, ſed flagitant a nobis, quæ ab officio noſtro aliena prorſus ſunt, quæque ne acutiſſimi quidem Philoſophi, quantumvis connitantur, præſtare poſſint.

Atque ut ab adverſariorum Oratione exordiamur, quando, inquiunt, theoretici Medici percipere ac definire non poſſunt, unde ſanus homo, unde æger ſit, an non

to-

tota quanta eſt, eorum doctrina vacillat & claudicat? Homo, ut notum eſt, tripliciter ſpectari poteſt, ut miſtum quoddam eſt, ut machina, ut vivens & animal. Quodſi appareat, nullo prorſus modo illum a Medicis cognoſci; jam confecta res erit: conſtabit enim, neque quid ſanitas ſit, neque quid morbus, ab illis comprehendi.

Si illum in primis conſideremus ut miſtum quoddam eſt, ex elementis conſtat. Verum tam variæ ſunt circa ejus elementa tamque diſcrepantes Philoſophorum Medicorumque ſententiæ, ut magno argumento eſſe debeant, illum a nemine cognoſci. Alii quippe ex Empedoclis & Ariſtotelis elementis coagmentari illum volunt, alii ex Chymicis, multi ex Mechanicis: neque deſunt, qui ex omnibus effici putent, & nodos medicarum quæſtionum modo his, modo illis ſolvant, prout in rem cadere videntur, nihil intereſſe judicantes, quo modo illos ſolvant.

An vero, ut eſt Machina, comprehendi a Medicis unquam poteſt? Præclari hujus divinique operis fabricatio ex tribus per Hippocratem (1) conſtat, ex continentibus, ex contentis, & ex iis, quæ intus permeant, & movent.

Quis autem continentia illis perſpecta eſſe

(1) 6 *Epidem. Sect.* 8.

eſſe judicabit? Continentia cūm dicimus, non magnas illas partes intelligimus, quæ in conſpectum cadunt, ſed quæ tam exiguæ ſubtileſque ſunt, ut vim omnem effugiant oculorum. Hujuſmodi ſunt tenuiſſima illa ſtamina, ex quibus humanum corpus primum contextum eſt, fibræ item, tum nerveæ, tum muſculares, nec non glandulæ, quibus pleraque omnia viſcera, & univerſum fere corpus confertum eſt. At quis unquam vidit primorum illorum ſtaminum contextum, quis fabricam fibrarum nervearum, ſolidæne ſint (1), an cavæ (2); quis formam muſcularium, fiſtulatæ ne (3) commeabileſque ſint, an in cellulas ſive rhomboidales (4), ſive ovales (5) diviſæ? Quis demum novit ſchema glandularum, utrum veſciculares ſint

(1) *Solidæ ex Martino Liſter Exercit. Anat. altera de Buccinis fluviatil. & marinis. Vide Jacobum Mangetum in Theatro Anat. lib. 1. Cap. 6. de Nervis.*
Stamina ſolida, non corpora tubuloſa ex Godefrido Bidloo Exercit. Anatomico-Chirurgic. decad. 1. Exercit. 1. de Nervis, & 10. Non perviæ, ſed cellulis globulos repræſentantibus interſtinctæ ex Cowperi Anatome in explic. Fig. 6. T. 10. de Nervi ſtructura. Vide Joannem Bapt. Morgagnum in Adverſar. Anatom. 2. Animadverſ. 34.

(2) *Cavæ, etſi non appareant, ex pleriſque aliis, cum Thoma Vvilliſio de Cerebri Anatome Cap. 19. & Raymundo Vieuſſenio in Neurographia Univerſali lib. 3. de Nervis, Cap. 1.*

(3) *Hermann. Boerhaaue de Muſculor. Actione, n. 394.*

(4) *Alphonſ. Borell. de M. A. P. 1. Cap. 17. Prop. 114.*

(5) *Joann. Bernul. Diſſertat. de Motu Muſculor.*

ſint (1), an vaſculoſæ (2)? Illud tamen apertum eſt atque perſpicuum, ab tenuiſſimis hiſce, & incomprehenſibilibus partibus noſtri corporis præcipua vitæ munera ſuſtineri : quando, ut præclare ait Plinius (3), *natura nuſquam magis tota eſt, quam in minimis*. Ab his quippe manat omnis ſenſus, ab his omnis motus; per has omnes ſecretiones fiunt, derivationeſque fluidorum : nullum denique eſt vitæ munus, quod ab his non efficiatur.

Neque vero contenta minus obſcura videntur. Si Galenicis fides habenda ſit, fluida noſtri corporis ex quatuor humoribus conflantur : ſi Chymicos audiamus, ex quinque conſtant eorum principiis. Mechanici minus abſurdi fortaſſe ſunt, qui ex particulis variæ ac diverſæ magnitudinis, figuræ, & motus illa generaliter effici volunt: ubi vero, quæ ſit cujuſque particulæ magnitudo, quæ figura, qui motus, ſibi, ut libet, & commodum eſt, imaginantur & fingunt, an non garrire, & ſomnia narrare videntur?

Quid porro judicandum de his, quæ intus permeant, & Machinam movent? Nihil profecto de his dictum a Medicis, nihil

(1) *Marcell. Malpighius de ſtruct. Glandularum Epiſt. R. Societati Londinenſi miſſa.*

(2) *Fridericus Ruyſchius in Prodrom. Theſ. Anat.* 6. & *in Theſauro Anatom.* 10.

(3) *Nat. Hiſto. lib.* 11. *Cap.* 2.

hil cogitatum eſt, quod in dubium incertumque non revocetur. Hoc in primis controverſum eſt, ſintne ſpiritus animales, necne ſint (1). Qui vero eos eſſe contendunt, tanta ſunt in varietate & diſſenſione conſtituti de materia, ex qua ſint, de forma, de generatione, de motu, ut eorum moleſtum ſit enumerare ſententias.

Si demum hominem contemplemur, ut vivens & animal eſt, pro Deus immortalis quam abſtruſa ſunt omnia! Homo duabus rebus conſtat, animo, & corpore. Sed cuinam Medicorum: Medicorum, inquam? immo cuinam Philoſophorum exploratum eſt, quæ ſit animi, quæ corporis natura, quæ proprietates, quæ affectiones, quæ ratio conſenſus affectionum earundem? His autem non perſpectis, an cernere Medici unquam poſſunt, qui morbi corporis creentur ex morbis animi, & viciſſim: quibus motibus in iiſdem morbis cieantur nervi, quibus cor, & ceteri muſculi, quibus vaſa ſanguifera: quæ ſecretiones plenius & uberius fiant, quæ parcius, quæ pervertantur, quæ ſiſtantur? Zamolſis olim Rex, & Medicus Scytharum, ut re-

(1) *Gulielm. Harveus, ut colligere licet ex libro de Gen. Animal. Exercit. 71. de calore innato.*
Melchior Friccius in Paradox. Paradox. 2. Martinus Liſter, Bidlous, Cowper, loc. cit. Vide Petrum Antonium Michelottum *Diſſert. de ſeparat. in corpore animali, Cap. 2.*

refert Plato, (1) *quemadmodum oculos*, inquit, *ſine capite curare non decet, neque ſine reliquo corpore caput; ita neque ſine anima corpus. Eaque cauſa eſt, cur Medicos græcos morbi corporum multi lateant; quia totum ipſum ignorant.*

His omnibus accedit alia cauſa, eademque graviſſima, quare ætiologia morborum Medici careant. Eo nimirum artificio fabricatus eſt Deus humanum corpus, ut ejus partes omnes admirabilem inter ſe conſenſionem habeant. Fluida moventur a ſolidis, & ſolida viciſſim a fluidis; ut circulo quaſi quodam ſuarum affectionum & cauſæ & effecta invicem ſint. Hoc non minus eleganter, quam vere indicavit Medicorum Princeps, (2) cum inquit, *principium corporis nullum eſt, ſed omnia ſimiliter principium, & omnia finis: deſcripto namque circulo principium non invenitur: eademque ratio morborum in toto corpore.* Ea re fit, ut perdifficile, immo prorſus impoſſibile cognitu ſit, quid primum in morbis peccet, quid ſecundo, quid poſtremo, quæ eorum cauſæ, quæ effecta ſint, quæ cauſarum proxima & continens, quæ remotior, quæ remotiſſima. Ex quibus illud plane conſequitur, ut formam morborum perquirentes Medici, unde incipiant, quo

(1) *In Charmide.*
(2) *Lib. de Loc. in hom. n. 1.*

quo tendant; deſinantque incerti, in ipſo quaſi limine hærere cogantur.

Hæc ſunt, Auditores, argumenta, quibus artis noſtræ obtrectatores eam deprimere & convellere conantur: quæ tametſi falſa omnino captioſaque ſunt; cum tamen periculum ſit, ne ob veri ſpeciem, quam præſeferunt, imperitos in fraudem inducant; muneris noſtri eſſe ducimus, quantum id quidem in nobis poſitum erit, eorum fallaciam oſtendere. Atque ut, quæ nobis objecta ſunt, eo, quo objecta ſunt ordine, diluamus; hominem dicunt non percipi a nobis, neque ut miſtum quoddam eſt, neque ut machina, neque ut vivens & animal: non percipi ut miſtum, vel ex eo apparere, quod ejus temperamenta & affectiones modo per Ariſtotelea elementa, modo per Chymica, nunc per Mechanica, ſæpe per omnia explicare & definire contendimus. Verum ecquis in eas nos anguſtias compellat, ut ad tot humani corporis temperamenta & qualitates, ad tot vitia humorum, ad tot vires remediorum demonſtrandas, unius duntaxat generis elementa uſurpemus? Quod ſi omnium artium magiſtri ſuo jure poſtulant, ut varia ſibi ac multiplicia præbeantur inſtrumenta, quæ ad opera ſua efficienda ſunt neceſſaria; quanto id magis nobis concedendum eſt, ut ad explicanda naturæ

ræ opera, quibus nihil ſubtilius excogitari poteſt, nihil artificioſius, nihil divinius, utamur varii generis elementis; quando præſertim conſtat, naturam ipſam ad illa efficienda varia ac diverſa adhibuiſſe? Ariſtoteleane rejiciemus: illa nimirum, ex quibus pleraque omnia, quæ gignuntur in terra, confecta ſunt: illa, quæ nos nunquam non afficiunt ſuis qualitatibus: illa demum, a quibus & ſanitas, & morbi identidem creantur? Chymica non uſurpabimus, quæ nulla artis opera ſe produnt: & quorum quanta ſit vis ad evolvenda naturæ arcana & Græci, & Arabes, & Latini, cum Hippocrate (1) & Galeno (2) optime noverunt: qui cum vitia & morbos humani corporis, cum vires medicamentorum accuratius, quam per vulgaria elementa, deſcribere ac definire voluerunt, & acidas particulas, & acres, & ſalſas, & ponticas, & oleoſas arceſſere non dubitaverunt? An demum Mechanicis uti non licebit, ex quibus cetera omnia confecta ſunt, & in quæ ultimo reſolvuntur? Mechanicis, inquam, uti non licebit? dummodo tamen perverſe non utamur, neque Philoſophos illos & Medicos imi-

(1) *De Veter. Medic. n.* 24. *De Natur. Hom. n.* 11. *De Carnib. n.* 13.
(2) *In lib. Hipp. de Nat. Homin. Comment.* 1. *n.* 31. *& de ſimplic. Medic. Facult. ſæpe.*

imitemur, qui elementorum particulis, quæ nullis ſenſibus percipi poſſunt, magnitudinem, figuram, motum attribuentes arbitratu ſuo, Philoſophiam plane omnem omnemque Medicinam anilibus fabulis referſerunt.

At hominem non cognoſcimus, ut eſt Machina: in molitione quippe tanti operis nec continentia cernimus, nec contenta, nec quæ intus permeant, & movent. Enimvero qui ita ſentiunt, & falſa eos ſentire manifeſtum eſt, & ignorare prorſus, quod munus noſtrum, quæ partes ſint, quæ de humano corpore ſcitu nobis utilia ſint, & neceſſaria, quæ ſupervacua, quæ ne curioſius quidem inquirenda.

Age vero ab his partibus incipiamus, quæ continentes vocantur. Nemo in primis inficiabitur, illas a nobis pervideri, ac penitus cognoſci, quæ ſenſibus quacunque ratione & via percipiantur. Harum quippe magnitudinem, figuram, numerum, ſitum, connexionem, per ſectiones cadaverum, per varias præparationes, per injectiones liquorum, perque microſcopia, accuratiſſimi Anatomici, noſtri (1) præſertim, qui multis præclariſque inventis & operibus eminent inter omnes, perluſtra-

(1) *Gabriel Falloppius*, *Hieronymus Fabricius*, *Andreas Veſalius*, *Matthæus Realdus Columbus*, *Joannes Veſlingius*, *Dominicus de Marchetis*, *Joannes Baptiſta Morgagnus*, &c.

verunt diligentiſſime , & accuratiſſime deſcripſerunt : nos vero illorum veſtigiis inſiſtentes morbos partium earundem , qui magnitudinis, figuræ, numeri, ſitus , connexionis dicuntur, & inveſtigamus, & tenemus. Illas vero, quæ tam exiguæ ſunt, quarumque tam ſolers ſubtiliſque machinatio eſt , ut ne lynceus quidem oculus intueri illas poſſit , neque perſpicimus, neque nos pudet fateri , non perſpicere ; quando nemo mortalium eas unquam cernet. Verum quamvis earum fabrica & artificium nobis ignotum ſit ; uſum tamen , quod muneris noſtri eſt , & quærimus, & aſſequimur. Nullis , ne microſcopio quidem inſtructis , oculis cernimus meatus & poros fibrarum nervearum ; novimus tamen per nervos (1) perque arterias, & ſenſus, & motus, & nutritionis munia perſolvi, obſervatione ſatis edocti, obſtructis, ſciſſis, aut quovis modo vitiatis alterutris, hæc omnia perverti , aut deleri . Muſcularium fibrarum fabricam non cognoſcimus , fiſtulatæne commeabileſque ſint, an in cellulas , ſive rhromboidales , ſive ovales , diviſæ ; clare tamen & perſpicue intelligimus , his contrahentibus ſe, & relaxantibus viciſſim , exerceri omnes motus , & fluida omnia per canales ſuos perpe-

(1) *Raymund. Vieuſſeni. Neurograph. lib.* 1. *Cap.* 15. *& lib.* 3. *Cap.* 1.

petuo cieri : atque ubi earum motus juxta normam naturæ fiant, vitam hominum & incolumitatem ſervari : ubi vero, iiſdem vel ſpaſmo, vel atonia, vel paralyſi correptis, earum motus aut pervertantur, aut ſiſtantur, morbos creari, & mortem. Non perſpicimus demum ſchema glandularum, veſciculares ne ſint, an vaſculoſæ: immo, ut vera fateamur, modum rationemque non tenemus, quare varii generis humores hauriant, & percolent; earum tamen uſum perſpectum habemus : novimus quippe eoſdem humores per hæc emiſſaria ab ſanguine ſecerni : hos vero, ſi corpori utiles ſint, aut neceſſarii, derivari in partes, quibus ſunt utiles, aut neceſſarii : ſi nullius ſint uſus, aut graves naturæ, ab corpore amandari. An vero Medicus in his perſcrutandis operam perdat, quæ *ſupervacanea eſſe*, judicavit Celſus, (1) *quoniam incomprehenſibilis natura ſit* : in his, quæ Hippocrates (2) cenſuit, *non tam ad artem medicam, quam ad pictoriam pertinere*; in his demum, quæ nulla ratione inveſtigari poſſe demonſtravit Galenus (3), qui, *ſatis tibi ſit*, inquit, *noviſſe, unamquamque humani corporis particulam pro rerum commoditate atque*

 uſu

(1) *In Præfat.*
(2) *De Priſca Med. n. 36.*
(3) *De Uſu Partium lib. 15. Cap. 1. Ex interpretatione Joann. Fernelii de Abd. Rer. Cauſ. lib. 2. Cap. 3.*

uſu conſtructam fuiſſe : ſi vero prӕterea conaberis , quo pacto ita facta ſi t , inquirere, palam fiet , nec tuam imbecillitatem , nec Opificis illius te ſentire potentiam . Et ſane quodnam emolumentum putatis harum rerum intelligentiam in artem Medicam hactenus invexiſſe ? An (1) Apoplexia , Epilepſia , Convulſio felicius curantur , poſtquam (2) corticales glandulas cerebri , (ſubtiliusne , an verius , (3) non facile dixerim) excogitavit Malpighius ? An ob veſciculas Pulmonum ab eodem (4) repertas , aut Phthiſi , aut Aſthmati , aut Peripneumoniӕ melius medemur ? An Epatis conſtructio , quam idem (5) invenit , majorem nobis lucem attulit ad Icterum , obſtructiones ejuſdem Epatis , inflammationeſque curandas ? Quis demum judicabit , ut cetera prӕteream , mictus ſanguineos facilius ſiſti , & calculos Renum comminui melius , aut promptius excerni , poſtquam Laurentius Bellinus (6) ſtructuram tubuloſque

(1) *Daniel Clericus in Hiſt.Med.P.2. lib.2.Cap.6.p.m.362.*
(2) *Malpigh. in Exercit. Anat. de Cortice Cerebri.*
(3) *Ruyſchius in Epiſt.12.& Theſaur. Anat. variis in locis. Vieuſſenius in Novo Syſtemat. Nervorum. Laurentius Heiſterus in Compend. Anat. Cap. de Cerebro , n. 270. Vide Proſperum Martianum in Notationibus libri 7. Epidem. Sect. 1. p. m. 290. ubi Praxagorӕ ſententiam de Arteriis Cerebri in fibras Nervorum tranſmutatis refert .*
(4) *Malpigh. de Pulmon. Epiſt. 1. & 2. ad Alphonſ. Borellum.*
(5) *De Epate Cap. 3.*
(6) *Operum P. 2. Exercitat. Anatom. de Structura & uſu Renum.*

que Renum, ſi Hoffmanno (7) & Heiſtero (8) fides habenda, demonſtravit? Hæc & ſimilia perſequi, non Medicorum provincia eſt, ſed Philoſophorum, quos in natura perveſtiganda inde incipere, recte dicendum eſt, ubi deſinunt Medici, & quibus, ubi naturam, cauſaſque rerum aſſequi ſcrutando non poſſunt, licet veriſimilia confingere & comminiſci. Quod ſiquis ad Medicinam quoque ejuſmodi rerum inquiſitionem utilem eſſe contenderit; ad adhibendam quidem in Phyſiologia doctrinæ pompam quaſi quandam facile aſſentiar: ad medendum autem morbis, quod munus eſt artis proprium, non erit, qui facile concedat. Deerat iſtarum rerum cognitio veteribus Medicis; & tamen (ne quid dicam invidia dignum) eadem peritia morbos curabant, ac noſtri, quibus de occultarum rerum inveſtigatione ſollicitis, interea ſævit, ut antea, mors, graſſaturque, minime coercita, aut retardata laudabili quidem eorum ſtudio, & ad augendam, amplificandamque Philoſophiam de homine perutili ac perneceſſario; unde tamen nullum hactenus ægris auxilium profectum eſt. Dii faxint, ut fructum induſtriæ tantæ poſte-

(7) *Med. Ration. Syſtemat.* T. 1. *Cap.* 5. *de Incremen. Artis Medic. Syſtemat.* §. 8.

(8) *In Compend. Anatom. n.* 219. *de Renibus; ubi interiorem ſubſtantiam Renum tubulos vocat urinarios Bellini.*

ra ſaltem ætas capiat ! Optandum id quidem certe ; at, ſi Fontenellio (1) fides adhibenda, vix ſperandum.

Ut ad contenta veniamus, ex quibus humanum corpus, ut machina eſt, conſtat, quis unquam putabit, hæc nobis, quantum quidem pertinent ad artem noſtram, obſcura eſſe & ignota? Cognoſcimus nimirum, quod ſæpe dictum eſt ab Hippocrate, a Galeno vero nimis fortaſſe ſæpe, fluida noſtri corporis ex quatuor humoribus componi. Cognoſcimus ſanguinem miſtum eſſe ex ſero, lympha, globulis rubris, tenuiſſimiſque fibris, quæ ſerum innatant. Non ignoramus, hæc rurſus ex aqua, terra, varii generis ſalibus, & oleoſis ſulphureiſque particulis eſſe confecta. Neque demum prætermiſſa a nobis ſunt, quæ ab doctiſſimis viris, præeunte Rhoberto Boyle, ſunt obſervata diligentius, qui humanum ſanguinem per diſtillationem, admiſtionemque variarum rerum ſcrutantes, artem noſtram cumulatiſſime auxerunt & ornarunt.

At nullam prorſus notitiam habemus eorum, quæ intus permeant, & Machinam noſtri corporis movent. Non inficiamur, de his nos latere non pauca, quæ avidos cognitionis & ſcientiæ animos explere & ob-

(1) *In Dialog. Mortuor. Veter. cum Recentior. Dial.* 5. *Eraſiſtratus*, *Harveus*.

oblectare plurimum poſſunt. Nihil tamen eorum ignoramus, quæ ad pernoſcendos pellendoſque morbos uſui nobis ſunt. Non quærimus nimirum, an nomen ſpirituum animalium tribuendum ſit tenuiſſimæ ſubſtantiæ, quæ ab cerebro permanat ad totum corpus: neque curioſius inquirimus, quænam ſit ejus materia, quæ forma, quæ generatio, qui motus. Quis enim hæc cernat, quæ longiſſime ſunt a perceptione noſtra ſenſuque disjuncta? Id unum perſpectum habemus, quod nobis non ignotum eſſe oportet, vim neſcio quam virtutemque diffundi a cerebro per nervos in omne corpus, unde omnium partium efficitur ſenſus & motus: quando ex Hippocrate, & diuturna obſervatione ſatis conſtat, ubi cerebrum, ſive ob apoplexiam, ſive ob ictum, aut vulnus, læſum ſit, amitti ſenſum & motum partium earundem, neque eos recuperari, medicina adhibita partibus, quæ illos amiſerunt, ſed cerebro, unde eorum fons & origo eſt.

Amoliendum reſtat, quod tertio loco objectum eſt, non percipi a nobis hominem, ut vivens & animal eſt; cerni proinde minime poſſe, qui morbi corporis ab morbis animi, quique morbi animi ab morbis corporis creentur. O levem prorſus & inanem non Medicinam modo, ſed Philoſophiam plane omnem, ſi ad hæc inveſti-

gan-

ganda percipere neceſſarium ſit, quæ ſit animi & corporis natura, quæ proprietates, quæ affectiones, quæ ratio conſenſus affectionum earundem! De his & ſimilibus quærere, non Medicorum, immo ne Philoſophorum quidem provincia eſt: ad magiſtros pertinet primæ Philoſophiæ, quorum officium eſt, quæ ab omni ſenſu & imaginatione disjuncta & remota ſunt, aut ſcientia comprehendere, aut conjecturis perſequi. Noſtri muneris eſt, exquirere & cognoſcere, qui morbi corporis morbos animi, & viciſſim, non inveſtigata tamen conſenſus cauſa, ſequantur, quibus noſcantur ſignis, quibuſque remediis ſit iiſdem ſuccurrendum. Quæ omnia utrum præſtare poſſimus, ne plura ejus rei exempla conquiram, ſatis intelligi poteſt ex Eraſiſtrato Medico, (1) qui Antiochi ſumma tabe confecti ob amorem Stratonicæ novercæ, quem verecundia tegebat, admota ad carpum manu, cognovit, & qua medicina ſanandus eſſet, Seleuco Patri demonſtravit.

Unum remanet diſcutiendum, quod poſtremo loco nobis oppoſitum eſt, eam nimirum eſſe conſenſionem omnium partium noſtri corporis, ut quavis male affecta, una omnes afficiantur: inde fieri, ut in qua primo morbus inſideat, in qua per con-

(1) *Valer. Maxim. lib. 5. Cap. 7.*

conſenſum , quæque cujuſque morbi ſit origo, cerni nullo modo poſſit. Qui id nobis objiciunt , dictum Hippocratis perperam interpretantes , faciunt næ intelligendo , ut nihil intelligant. Cum divinus Senex ſignificantibus verbis pronunciavit , *principium corporis nullum eſſe* , *ſed omnia ſimiliter principium*, *& omnia finem* , indicare nequaquam voluit , ex admirabili illa conſenſione omnium partium noſtri corporis intercluſam nobis eſſe viam omnem ad perveſtigandum , qui morbi ſint ſingularum partium proprii , qui per conſenſum: id unum demonſtravit , ut notat doctiſſimus Martianus , (1) *nullam eſſe particulam noſtri corporis* , *quæ ita ſit aliarum principium*, *ut ceteris ſanitatem & ægritudinem faciat*, *ceteræ autem ſuas illi affectiones non tranſmittant*. Quis enim eſt in hac arte vel mediocriter verſatus , quin cernat, certa eſſe ſigna plerorumque morborum ; ut qui ſint ſingularum partium proprii, qui per conſenſum , clare plerumque ac perſpicue cognoſci poſſit? Pleni ſunt Medicorum libri ſignis & notis , unde morbi , quos idiopaticos vocant, a ſympathicis internoſcantur , quæque & morbos, & ſymptomata morborum nobis oſtendant.

His rationibus theoreticam Medicinam defendere ac tueri conati ſumus ab obtrecta-

(1) *In Notat. lib. de Loc. in Hom. n.* 1.

ctatorum calumniis, ac, niſi vehementer fallimur, tutati ſumus. Satis quippe oſtendiſſe videmur, cognoſci a nobis hominem, & ut miſtum quoddam eſt, & ut machina, & ut vivens atque animal: cognoſci tamen, quantum pertinet ad artem noſtram, nec quidquam quæri amplius. Altiora abſtruſioraque de illo curioſius perſequi & perſcrutari Philoſophorum quidem, & illorum, qui in abſtractis rebus verſantur, munus & officium eſt: at nos, qui Medici eſſe volumus, in iis duntaxat, quæ ad tuendam ejus vitam, arcendos pellendoſque morbos ſpectant, ſtudium & operam collocamus.

Quæſitum eſt a doctiſſimo viro Daniele Clerico in Hiſtoria Medicinæ (1), quare Hippocrates adeo extulerit Philoſophiæ ſtudium, ut in libro de decenti Ornatu, (2) *Philoſophiam*, diceret, *ad Medicinam transferri oportere*, & *Medicinam ad Philoſophiam*: Contra vero ab Cornelio Celſo (3) dictum ſit, *Hippocratem primum ex omnibus memoria dignis fuiſſe, qui ab ſtudio Philoſophiæ Medicinam ſepararet*. Ut contradictioni occurreret, animadvertit, Hippocratem ex Æſculapii familia ortum, medendi artem pene cum lacte ſuxiſſe; cum tamen videret, illam a Philoſophis exer-

(1) *P.* 1. *lib.* 3. *Cap.* 1.
(2) *N.* 4.
(3) *In Præfat.*

exerceri, (1) *a quibus medendi ſcientia ſapientiæ pars habebatur*, ut honorem familiæ tueretur, Philoſophiæ ſub Magno Democrito, (2) *ut quidam crediderunt*, operam dediſſe: ea percepta, cognoviſſe plane, (3) *per eam quidem excitari artificis ingenium, artis peritum nequaquam fieri*: materiam Philoſophiæ eſſe naturam generaliter acceptam: medicinam vero hominis ſani ægrique naturam intueri: ejus cognitionem diuturna obſervatione uſuque comparari, ac totum hominem requirere: quare ei, qui Medicinam exercet, generale nomen Philoſophi deponendum eſſe, ut peculiare Medici ſuſtineat: hinc Hippocratem commendaſſe quidem Philoſophiam; ab ejus tamen ſtudio, ut ait Celſus, Medicinam ſeparaſſe.

Quæ cum ita ſint, comprimant aliquando vocem homines ii, qui arti noſtræ obtrectare non verentur: quaſi de humani corporis œconomia nihil perceptum, nihil cognitum nobis ſit. Multa quidem, fatemur, de admirabili planeque divina ejus fabrica & artificio non tenemus: multa quoque poſteritas omnis ignorabit; ea tamen omnia, quæ ad ſuſtentandam valetudinem, abigendoſque morbos utilia ſunt & neceſſaria, ſedula inquiſitione percipimus.

(1) *Idem ibidem.*
(2) *Idem ibidem.*
(3) *Idem ibidem.*

mus. Percipimus autem, non inveſtigatione rerum, *quæ obſcuræ ſunt atque difficiles, eædemque non neceſſariæ*, in quas nimis magnum ſtudium, multamque operam conferre, ut vitioſum reprehendit Cicero (1); ſed eas inquirendo, quæ, ut ad tuendam vitam, curandoſque morbos ſcitu neceſſariæ ſunt, ita ab Sapientiſſimo Providentiſſimoque humani generis Parente ac Opifice Deo ſancitum eſt, ut labore haud improbo cognoſci poſſint. Intelligant, (2) *rationalem quidem Medicinam eſſe debere*; inſtrui tamen, ut ceteras artes, non a remotis remotiſſimiſque cauſis, ſed a propioribus notiſque, (3) *obſcuris omnibus non a cognitione artificis, ſed ab ipſa arte rejectis*. Intelligant, Hippocratem, quamvis (4) philoſophicis anatomiciſque in rebus fortaſſe non excelluerit, obſervando tamen, experiundo, & propiores cauſas, propriaque ſigna morborum inveſtigando, celebritatem famæ tantam apud poſteros conſecutum eſſe, ut Medicorum Principis, Medicinæ Parentis, Divinique tributum ei nomen ſit. Finem dicendi facio, dictum illud afferens Neoptolemi apud Ennium, (5) quod ſi ulla in re, in Medicina certe

(1) *De Offic. lib.* 1. *Cap.* 6.
(2) *Celſus in Præfat.*
(3) *Idem ibidem.*
(4) *Daniel Clericus in Hiſt. Med. lib.* 4. *Cap.* 6. *p.* 363.
(5) *Cicero Tuſculan. Quæſtion. lib.* 2. *Cap.* 1.

te jure uſurpandum eſt : *philoſophari quidem neceſſe eſſe , ſed paucis ; nam omnino haud placere .*

F I N I S.